CULTUUR &MEDIA

INTERVIEW Mayke Nas is de nieuwe Componist des Vaderlands. ‘We kennen geen stilte meer, de concentratie in de concertzaal is goud waard.’

De nieuwe Componist des Vaderlands neemt haar tijd

Kom mee de diepte in, blijf niet aan de oppervlakte, de schatten bevinden zich op de bodem van de rivier!” Mayke Nas (1972), vanaf vandaag de nieuwe Componist des Vaderlands, pleit voor diepgang en concentratie. Op initiatief van muziekorganisatie Buma is voor de tweede keer een Nederlandse toondichter gevraagd om de rol van Componist des Vaderlands op zich te nemen. De afgelopen jaren vervulde Willem Jeths deze taak met verve. Nu gaat Nas, unaniem gekozen door een jury onder voorzitterschap van Winnie Sorgdrager, de uitdaging aan.

Nas: “Ik moest goed nadenken of ik wel Componist des Vaderlands wilde zijn. Ik voel me sterk verantwoordelijk voor alles wat ik doe. De verantwoording voor de partituren die ik aflever, is al heel wat, ik vraag veel van de musici. Ook nog medeverantwoordelijk zijn voor het welbevinden van de sector, vind ik een hele opgave. Het vertrouwen van anderen heeft mij overtuigd.”

“De plannen en ideeën die ik wil verwezenlijken moeten grotendeels nog vorm krijgen, maar we moeten het absoluut hebben over het onnodig zware weer waarin de klassieke muziek zich bevindt. De hedendaagse klassieke muziek in Nederland is ongelooflijk waardevol en zou veel vanzelfsprekender kunnen zijn. Ik ben ervan overtuigd dat een grotere groep dan alleen de trouwe kleine kring luisteraars geboeid kan zijn door wat de componisten van nu produceren.”

“Zichtbaar maken wat er wordt geschreven, mensen enthousiasmeren, daar zie ik naar uit. Ik heb het plan om stukken van collega-componisten uit te lichten, werken waarvan ik vind dat ze aandacht verdienen en die nog niet voldoende gehoord zijn – via een column, radio, tv, hoe dan ook.”

Aan wat voor muziek heeft de luisteraar van nu behoefte? “Misschien muziek die niet per se mooi is, lekker klinkt en swingt. Muziek die moeilijk is, vragen opwerpt, raadselachtig is, irriteert: een componist heeft altijd een bedoeling gehad, laten we onze hersens maar breken over wat er klinkt, ook als het niet meteen aanspreekt. Ik weet zeker dat ik niet de enige ben die behoefte heeft aan dat soort diepgang: nadenken over wat je nu eigenlijk hoort. De concertzaal speelt daarin een cruciale rol. We kennen geen stilte meer om ons heen, de concentratie in een zaal is goud waard.”

“Mijn nachtmerrie is een niemendalletje te hebben geschreven, waarvan niets beklijft bij wie het zojuist gehoord heeft. De onderwerpen die ik kies voor mijn stukken gaan over het hier en nu. Voor de Cello Biënnale Amsterdam heb ik me beziggehouden met de onophoudelijke informatiestroom via de media, Facebook, WhatsApp enzovoorts waarin we gevangenzitten. Wie neemt nog de tijd om in de trein uit het raam te kijken of een boek te lezen?”

“Ik heb veel tijd nodig voor weinig muziek. Soms moet ik een opdrachtgever opbellen: ‘Sorry, ik heb nog geen stuk, ik kom er niet uit’. Het proces is oncontroleerbaar voor me. Of dat gunstig is voor een Componist des Vaderlands die moet kunnen reageren op de actualiteit, weet ik niet. Zomaar iets uit mijn mouw schudden past niet bij mij, maar wie weet wat de komende jaren me zullen leren.”

Frederike Berntsen

Componist des Vaderlands Mayke Nas. FOTO MAURICE HAAK

ADVERTENTIE

KINDERFILM Ze bouwde Cinekid uit van een bescheiden festival in de Meervaart tot ’s werelds **grootste jeugdmediafestival.** Na bijna 20 jaar stopt Sannette Naeyé als directeur.

tekst **Ronald Rovers**

Tussen anarchie en

Stoppen bij Cinekid. Dan is de logische eerste vraag: wordt ’t het Nederlands Film Festival of Idfa? “Geen van tweeën”, lacht ze. “Ongelooflijk hè? Drie festivaldirecteuren jarenlang aan het roer en alle drie stoppen ze ermee. Maar het is toeval. Cinekid is groot en gezond, ik ben toe aan iets anders.”

Voor jeugdproducties zijn we in zekere zin op de schouders gaan staan van Scandinavië

Sannette Naeyé (1952) begon bij de Ikon in Hilversum – ‘ooit de luis in de pels van het omroepbestel’ – en werd daarna eindredacteur kunst en cultuur bij de Vara. “Toen ik binnenkwam stond de Vara aan de rand van de afgrond. Marcel van Dam zei bij het entreegesprek: ‘Mevrouw Naeyé, twee ton over de begroting en daar is het gat van de deur’. Dat beviel mij. Ambities moeten reëel zijn.”

Of haar eigen ambities dat waren, kon ze bij haar aantreden in 1997 als directeur van Cinekid nog niet weten. Tegenwoordig vormen jeugdproducties – zowel voor print, digitaal als voor tv en bioscoop – een volwassen industrie, maar toen Naeyé begon was dat anders.

“Pas na de Tweede Wereldoorlog zijn we kinderen als eigen entiteit gaan zien. In Zweden waren de boeken van Astrid Lindgren daar belangrijk voor, in Nederland hadden we Annie M. G. Schmidt. Daaruit groeide de aandacht voor jeugdcultuur. Pas in 1983 kregen we in Nederland met ‘Sanne’ de eerste tv-serie die ging over thema’s waar jongeren zich mee bezighielden. Tot dan had jeugd-tv een hoog ‘Ren-je-rot’-gehalte.” Zelfs op internationale festivals waar films en series werden ingekocht, moest je jeugdprogramma’s met een zaklamp zoeken.

Naeyé was ervan overtuigd dat het belang van jeugdproducties alleen maar groter zou worden. “We wisten natuurlijk al dat ouders van invloed waren op de ontwikkeling van kinderen en later ontdekte men de *peergroup* als dominante factor. Je kunt rustig stellen dat aan die tafel inmiddels ook de media zijn aangeschoven. Het punt waarop kinderen dagelijks meer met media bezig zijn dan in de schoolbanken zitten, zijn we al lang gepasseerd. Media hebben rechtsreeks invloed op de ontwikkeling van kinderen: hun sociale, emotionele, cognitieve en artistieke ontwikkeling. Als je dat vindt, zoals ik, dan wordt het opeens veel pregnanter om de kwaliteit van media te bewaken. Want dan opeens gaat het over je eigen kind, over de toekomst.”

Nieuwe media

In haar eerste jaar als directeur realiseerde Naeyé naast tv en film meteen een programma voor nieuwe media. “Achteraf een gouden greep. Het was de tijd dat bijna niemand nog een pc thuis had. Maar ik wist van die nieuwe ontwikkelingen omdat ik bij de Vara had samengewerkt met de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Daar zag ik de toekomst langskomen en die wilde ik in het festival hebben.”

Dat leidde onder meer tot de ontwikkeling van de Cinekid Studio, een digitale omgeving waarin kinderen zelf mediaproducties konden maken en publiceren. Die heeft jarenlang succesvol gedraaid, met zo’n 110.000 accounts, maar is inmiddels ontmanteld.

Het werd opgevolgd door projecten die sneller inspelen op actuele ontwikkelingen. Naast ‘de grootste digitale speeltuin van Europa’, het MediaLab dat tijdens het festival op het Amsterdamse Westergasfabriek-terrein bezocht kan worden en waar kinderen met analoge en vooral digitale mediatechnologieën kunnen spelen, is inmiddels ook het Applab opgezet. Maandelijks worden onder die paraplu nieuwe apps gepresenteerd die voldoen aan kwaliteitseisen die Cinekid met experts heeft opgesteld. “Daar was grote behoefte aan. Toen de eerste tablets ongeveer vier jaar op de markt waren, bestonden er in dat kleine zwarte doosje al ongeveer 80.000 apps voor kinderen. Weinig ouders kijken in die berg op maandagochtend wat geschikt is voor hun kind. Goed onderzoek is er nog steeds nauwelijks, vooral omdat de ontwikkelingen zo snel gaan. Toen we begonnen met het Applab hebben we meteen de grote app-ontwikkelaars uitgenodigd. Die zeiden: ‘Help ons’. Zij wisten ook niet wat goed was.”

Relatiefabriek

Maar ze deed het allemaal niet alleen, zegt Naeyé bescheiden. “Cinekid is niet een mevrouw met één hoofd. Het zijn allerlei mensen. Een festival is een relatiefabriek. Niet alleen als een sociaal netwerk, maar ook een kennisnetwerk. Je voedt elkaar. Je geeft elkaar ideeën.”

Onder meer in de vorm van de jaarlijkse ‘Cinekid for Professionals’-conferentie die tijdens het festival plaats-